

נו:

עין משפט
גזירה

א ומי פ"י מהלכות מעשר
ל"ה א"ה
ז"ב ע"ג פ"ד מהלכות
עשרת יו"ט הלכה ב'
ה"ב ג' ד"ה ט"ז פ"ג הלכה
ה'

רבינו הנגאל

מיהו דייקאן מרקמי ד'
יהודה אורח הנהגות מן
הגור, אפי' דאמר התורה
המשפיע שער הפרוש
יהי: כן בנד, לא אמרין
החברו שבין ששונה
חולין כן, וכן אינו התורה.
ז"מ לדין ליה ברייה, אלא
דמתי אוי, בספח עירובין
ג' ד' דמתי אוי ר' יהודה עירובין
אין אדם מתנה על שני
בין אדם כחמת אלא אם בא
זכר למורה עירובי למורה
מעבר עירובי כשעבר אבל
כאן ולכאן לא, ואמרין
אין שני ולכאן ולכאן לא, אלא
אין ברייה, למורה ולמעבר
ז"מ אין ברייה, ופרקיין ר'
יוחנן כר כר בא חכם, ש"ס
ל' יהודה ליה ליה ברייה,
ובל כתיבה אית ליה, ולמה
ז"מ עשה כיום הפורסין
זכור וזכר כחבר אלא אם בא
יעיר, משום חולשא דכרן
ידול, דילמא לא דייק ואני
איחוליה ליה, הווא מליח
זכור דנתת קמיה דרבה
אמר יצא והניח על כן
ז"מ שביהובל, משמע כרבנן
דאמרו שני דרו, ונטל דם
דכרן והניח דם השעיר,
יטעם כו' יהודה דאמר שלא
היה (ואלא) כן אחד לפרק
דברך לישול קודם דם הפה,
ואמר כן נתן כמקדוה פ"ג
שעיר, ויהיה ליה דברך
דעיר כרבנן דחייבו כר
יהודה, אלא יצא והניחו
על כן השני שבחובל, והניח
דם הפה כן האחר ונטל
דם השעיר כן האחר, ח"ד
וכן יעשה ליה מועד ז"מ,
כ"ס שאלה למה מועד ז"מ,
כ"ס מזה בחיבל, דגמר לאהל
כ"ס מזה ששם שואמר סביב
לפרכת, וכשם שמת אהל
לעלה ושבע למטה מזה
הפר, וכן עין פר' מהשעיר,
כ"ס מזה בחיבל מזה הפה
וכ"ס השעיר אחת למעלה
ושבע למטה.

הוציאו לו פרק חמישי יומא

רבי יהודה ר' יוסי ר' שמעון אומרין, תימה מנא ליה דעמייחו
משום דאין ברירה הא קתני נהדיא עמייחו משום נקיעת
הגוד וי"ל ללא היה ג"ל שזה יהא עיקר טעם לחוש לנקיעת הגוד
ליום אחד ומה שיקשו לו מבקיעת
לית להו הא עממא י"ל שיהו ברנן
מחויין אמו והו מקשים לו כל מה
שהו יכולין רק שימורו בו וכי הא
בוונא היה הוה דפ' התערובות ונחסי
דף ע"ו: דקאמר רבי אליעזר לרבנן
גבי אצרי בעלל מוס שמתערבו
באברים תמימים ונתן למעלה כו'
לדידי מדכתב מוס גם הוא ללא ירעו
הא על ידי תערובות ירעו אלא לדידי
לדעיתו מוס גם לדרשה אחרימי
זכרו לו מיהת דבשר בעלת מוס
כעלים דמי אפי' דאיהו גופיה לא
כנייה ליה הא טעמא דמתמרך
דאין וכי הא גוונא איכא כנספי' ק
גרסיין (דף ע"ד:) הולך מנה לפלוני רב
אמר חייב בלאן דלא דאין ברירה למורה
(איתו) חזר ושמואל אמר מתוך שמידי
באחרימו אם בא למורה (איתו) חזר
ומפרש דנהולך כמי דמי קא מילגני
דלשמואל הולך (לאו) כמי וסא דקאמר
מתוך שמידי באחרימו אם בא למורה
(איתו) חזר לדבריו דרז קאמר אפי' ג
דאיהו גופיה אי הוה כנייה ליה כר
(איתו) דכמי דמי לא הוה אמר
דלאו) חזר מהאי טעמא וזי הא
גוונא איכא כנספי' דשבוטות ודף כ"א:
כפולונא דר' שמעון ורנן בשבועה
שלא אוכל ואכל כל שהוא וכן בפרק
בשרא דמתות דר' (פ"ג) כפולונא דרבי
שמעון ורנן בפרק בבלו עבל כל שהוא
ומה שמקשיין לרבי יהודה לית ליה
ברירה וכנייה ליה כפי' המובל (ב"ק
ד' ע"ג) גבי דין יוס ויוסי קנין
פירוש דלא קנין הגוף דמי האך מנא
דמי ורגליו וכן משמעת דמייתו
ניכורים אלא חד גר חד עד יהושע
כן נון וכן לרבי יוסי דמסקפא ליה
הסא אי קנין הגוף דמי האך מנא
קנין הגוף האך מנא דמי ורגליו
דכי הא גוונא פריך לרבי יוחנן כנספי'
השולל (גיטין דף תמ.) מפורש בפרק

מסורת הש"ס

(א) גיטין מ"ג, (ב) עירובין
ל"ג: (ג) א"ה, (ד) א"ה, (ה) א"ה
ושם אהם מתקבל ונחסי מהו
ע"ש, (ו) ד' ל' מנחם העולה,
(ז) ויחסי מ"ג, (ח) נפס"ה:
מנ"ה, (ט) ד"ה, (י) ד"ה.

תורה אור השלם

1. ונתן הבדן מן הדם על
קרנות מוכח קטרת הפסחים
לפני י" אשר באהל מועד
ואת כל דם הפר ישפך אל
סוד מוכח העלה אשר
פחת אהל מועד.
2. וכפר על הקדש
בטמאות בני ישראל
ונפשעיהם לכל אשמתם
וכן יעשה לאהל מועד
השכן אהם בתוך
טמאתם: ירמיה טו טז

גלוין הש"ס

נ"ב אישא הניח דם השעיר,
ע"י מנ"ה סימן קמ"ו ס"ק י"א:

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומהל כו'
יהוד' כו' ק' עני להניח עליו
לכן הולך:

מוסף רש"י

והוא בסוף החפז

תוס' ישנים

ההולך עירובי מעשר עני
מקום היורק כו' עד
(הפסחים כו' ויחסי אומרין
עד שיקבע מקום לומרין או
לדמותו ועוד קתני נספא
מעשה כרש"י ג' יהודה
ודני יוסי שנמנו אצל טל
היה לומר אחרי כן דלא
היה טל הכת מתקן
פירושיו כיון שגריעם כל
הכא להם לנתפחה נחסי
דעיר והא אמר להם כן אי
שיעם מעשר עני ששפכן על
המזל על אסר או אחרי
לו לא וסל מתקן נשכרת
משום וזינתה נשפוח עירוב
משפך חולין כיון אצל קבע
מקום לנטו ח"י ו"ל ו'
משום דלאיתו איש מתקן
ונתקן כן אית אחרות
ומפרש ריב"ז דהא מירי
שקטנו לו מקום או לנטו
או לדמותו והא עירוב ריב"ז
יעקב דמתחיל לטון חילול מתחיל
במנא (ושבעית פ"ה מ"ח)
עד שחולו ומפרש כירושלמי
עד שיפשו חולין וכן נראה
לרבי דאם כן ליתיה הא
לנטו ולדמותו מנא כשאר
כנתה בפרק תבואה ומדאי
ובית מקום דעיר שיערב
דמזן הולין הוה כמו שקבע
מקום ח"י ו' סברא לל
ועוד דמספח מדאי פ"ה
בפרק קמטי הו' לו חלטיס
אל טל כו' יקתני מה שא
עמד להפסיק בנתה
הוה כו' אל מדאי הו' כקבע
כה לנטו או לדמותו אפי'
שמשמע דקאי אמתא שנתה
לעיל כו' טל ודאי ויחסי
אלא אב אחרי ויחסי כה
יעקב (דמספחא) קתני עד
לנין אלא עמד להפסיק כו'
הנלן אחרין משפך רש"י
כו' הולך אחרין משפך עני
משמע כדאי דקאי משפך
אשלי עמד להפסיק וכן
כירוב מקום ח"י לפרש דהכי
קאמר (ו' הפסחים כו' הפסח

לכשיקבע. נחוש לו כלומר לא חיישין לשמא יבקע דאפטר אחד
ליה לשומר: אין אדם מסנה על שני דברים. ליהני שני עירובין אחד
למורה ואחד למערב שמא אם יבאו שני חכמים אחד למורה ואחד
למערב ולומר לאי זה מהן שארצה לחמר לפי בקיית עירוב
בין השמאין היא וכדפי' בפרק חמשה עשר
אוחי שילמה לא סמיקין באכריה לומר
הוגדר שהעירוב ללד חכם זה קנה
שכימה אמש. אלא על חכם אחד ואינו
ידע לאחרי רוח יבא הוא מתנה אם
בא למורה עירובי ויכול לבא
בא למערב עירובי של מערב יקנה
ואינו לכאן ולכאן על שני חכמים
למקום שארצה אף לא לדין ברירה:
והיוני כה. דקס"ד בין השמשות עדיין
חכם כל בא והוא בלכאן ויכול לבא
משמחך למורה ולמערב וצא לו
לאחד מהן: מורה ומערב נמי.
כשתלה זה עירובי נדעת החכם
לומר יקנה עירוב לרוח שהחכם בא
לה אין ברירה שמא בין השמשות
היה נדעתו של חכם לרוח שכנגדה:
ואמר רבי יוחנן כשכבר בא חכם.
בין השמשות דקנה עירוב לאחמו
הרוח שכן התנה זה מנועד וזו
השפא דאמרס. טעמא דר' יהודה
נקי חובה משום דברירה לית ליה
אלא כמינה אית ליה: יוס
הכפורס. דקאמר לא היה שם
אלא כן אחד ליעבד תני וכו': וכו'.
דאעפיה. לעיוני כמינה: דס הפר.
סומק כדאמנן חזיקן פירקין
ודף ע"ה. שדומה ליה הספרי:
הסו. שיהא צדור נדמית קמיה דרנא
והיה אומר סדר יוס הכפורס
בתפלה כמו שאנו אומרין: דא
כרבנן. דלמדת כן השני: ודאי
כרבי יהודה. דלמדת טל חמילה
ואמר כן הוה אלמא לא היה כן
להניחו (ב) לכן הולך ליעול חמילה:
השם

רבי יהודה רבי יוסי ורבי שמעון אומרין

אלמא אין ברירה ממיא דילמא שאני התם
כדקתני טעמא אמרו לו לר' מאיר אי אתה
מודה שמא יבקע הגוד ונמצא שותה טבלים
למפרע ואמר להם לכשיבקע אלא מודתני
אין ירדתי אין ר' יהודה אומר אין אדם מתנה
על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם
למורה עירובי למורה למערב עירובי
למערב אבל לכאן ולכאן לא והיוני בה מאי
שנא לכאן ולכאן דלא דאין ברירה למורה
ומערב נמי אין ברירה ואמר ר' יוחנן כשכבר
בא חכם והשתא דאמרין לרבי יהודה אין
ברירה הא כתיבה אית ליה יום הכפורים
נמי נעביד תרי ונכתוב עלייהו משום חולשא
דכהן גדול לאו אדעתיה דאי לא תימא הכי
כלא כתיבה נמי האי נפיש והאי וזמר וכי
תימא לא מקביל ליה כוליה והאמר רב
יהודה ה' השוחט צריך שיקבל את כל דמו
של פר שנאמר ויאת כל דם הפר ישפך אל
יסוד המזבח וכי תימא דילמא משפך
מיניה האי חזיר והאי סומק אלא משום
חולשא דכ"ג לאו אדעתיה הכא נמי משום
חולשא דכהן גדול לאו אדעתיה הווא
דנחית קמיה דרבא אמר יצא והניחו על
כן שני שבחובל נטל דם הפר והניח דם
השעיר אמר ליה חדא כרבנן וחדא כרבי
יהודה^כ אימא הניח דם השעיר ונטל דם הפר:
והוה כמונו על הפרוכת כנגד ארון מבחוץ:
תנו רבנן י' יעשה לאהל מועד מה
תלמוד לומר^כ וכשם שמוה לפני לפנים כך
מוה בהיכל מה לפני לפנים למעלה
ושבע למטה מדם הפר כך מוה בהיכל וכשם שלפני לפנים אחת למעלה
ושבע למטה מדם השעיר כך מוה בהיכל י' השוכן אתם בתוך טומאתם
אפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמהם אמר ליה הווא צדוקי' לר' הנינא
השתא

תוס' ישנים

אלו פשה שלמין והוה עני
לנין ספק טול תורה ספק
מעשר מעשר כן ויחנן
לכא מיהו לו היתרון אל
נראה לרבי אלמא דא
חזירין כפי' שלם שאלט
(דף תמ.) דמנא מזה
כדאיתא מזה זכרי וזרי
הפסח למחלל אם כן הפסח
הכל יחך לעשר כלל
ואל למחר לא הפסח טלס
ומרך למחר ולפסח הכל
אלא ודאי עשה קטנים
קאמר ועד הקשה דהא רבי
שמעון אית ליה בפרק הווא
במחנות (דף טו:) דכתיב גרי
אחרין כן אית ליה בספח
המחנות ומיית' לה בפרק שני
קדושות (דף תמ:) דנבר
למה בתורה דעפשה אם כן
מה שיעל מה הפסח על כן
נראה לרבי חולשא וסא נקט
חוס' דלפרוש י' אית ליה בספח
בתורה דעפשה אפילו טל
נבר נמי אלא למחר משום
גבי מחר נקטייה דאית ליה
הסא יחך אמת ח"י אל
או קושט אחריו ח"י לנין
דכתיב אית ליה בפרק הווא
החוס והכרי שחמנו מתקן
והוה כן בצינאה אחרימי
ועממא כיון עבר אלו נדון
למקן עממא מדי ונין ברת קרין כיה:
לוי נקט רש"י מחלל מעשר שני שיש
לו נקט כיון דכל מה דלפטר
למקן יחך וכן נראה לרבי
כיה מה חילול חוספ כחן כיון
אלא הפסח טלס עד למחלל
שם אלו כירי חוספ או לנטו
או לדמותו מה מן פסח ג'
דמחנות (ו') חכמים אומרין
עד שחולו ומפרש כירושלמי
עד שיפשו חולין וכן נראה
לרבי דאם כן ליתיה הא
לנטו ולדמותו מנא כשאר
כנתה בפרק תבואה ומדאי
ובית מקום דעיר שיערב
דמזן הולין הוה כמו שקבע
מקום ח"י ו' סברא לל
ועוד דמספח מדאי פ"ה
בפרק קמטי הו' לו חלטיס
אל טל כו' יקתני מה שא
עמד להפסיק בנתה
הוה כו' אל מדאי הו' כקבע
כה לנטו או לדמותו אפי'
שמשמע דקאי אמתא שנתה
לעיל כו' טל ודאי ויחסי
אלא אב אחרי ויחסי כה
יעקב (דמספחא) קתני עד
לנין אלא עמד להפסיק כו'
הנלן אחרין משפך רש"י
כו' הולך אחרין משפך עני
משמע כדאי דקאי משפך
אשלי עמד להפסיק וכן
כירוב מקום ח"י לפרש דהכי
קאמר (ו' הפסחים כו' הפסח

רבי יהודה רבי יוסי ורבי שמעון אומרין

אלמא אין ברירה ממיא דילמא שאני התם
כדקתני טעמא אמרו לו לר' מאיר אי אתה
מודה שמא יבקע הגוד ונמצא שותה טבלים
למפרע ואמר להם לכשיבקע אלא מודתני
אין ירדתי אין ר' יהודה אומר אין אדם מתנה
על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם
למורה עירובי למורה למערב עירובי
למערב אבל לכאן ולכאן לא והיוני בה מאי
שנא לכאן ולכאן דלא דאין ברירה למורה
ומערב נמי אין ברירה ואמר ר' יוחנן כשכבר
בא חכם והשתא דאמרין לרבי יהודה אין
ברירה הא כתיבה אית ליה יום הכפורים
נמי נעביד תרי ונכתוב עלייהו משום חולשא
דכהן גדול לאו אדעתיה דאי לא תימא הכי
כלא כתיבה נמי האי נפיש והאי וזמר וכי
תימא לא מקביל ליה כוליה והאמר רב
יהודה ה' השוחט צריך שיקבל את כל דמו
של פר שנאמר ויאת כל דם הפר ישפך אל
יסוד המזבח וכי תימא דילמא משפך
מיניה האי חזיר והאי סומק אלא משום
חולשא דכ"ג לאו אדעתיה הכא נמי משום
חולשא דכהן גדול לאו אדעתיה הווא
דנחית קמיה דרבא אמר יצא והניחו על
כן שני שבחובל נטל דם הפר והניח דם
השעיר אמר ליה חדא כרבנן וחדא כרבי
יהודה^כ אימא הניח דם השעיר ונטל דם הפר:
והוה כמונו על הפרוכת כנגד ארון מבחוץ:
תנו רבנן י' יעשה לאהל מועד מה
תלמוד לומר^כ וכשם שמוה לפני לפנים כך
מוה בהיכל מה לפני לפנים למעלה
ושבע למטה מדם הפר כך מוה בהיכל וכשם שלפני לפנים אחת למעלה
ושבע למטה מדם השעיר כך מוה בהיכל י' השוכן אתם בתוך טומאתם
אפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמהם אמר ליה הווא צדוקי' לר' הנינא
השתא

תוס' ישנים

אלו פשה שלמין והוה עני
לנין ספק טול תורה ספק
מעשר מעשר כן ויחנן
לכא מיהו לו היתרון אל
נראה לרבי אלמא דא
חזירין כפי' שלם שאלט
(דף תמ.) דמנא מזה
כדאיתא מזה זכרי וזרי
הפסח למחלל אם כן הפסח
הכל יחך לעשר כלל
ואל למחר לא הפסח טלס
ומרך למחר ולפסח הכל
אלא ודאי עשה קטנים
קאמר ועד הקשה דהא רבי
שמעון אית ליה בפרק הווא
במחנות (דף טו:) דכתיב גרי
אחרין כן אית ליה בספח
המחנות ומיית' לה בפרק שני
קדושות (דף תמ:) דנבר
למה בתורה דעפשה אם כן
מה שיעל מה הפסח על כן
נראה לרבי חולשא וסא נקט
חוס' דלפרוש י' אית ליה בספח
בתורה דעפשה אפילו טל
נבר נמי אלא למחר משום
גבי מחר נקטייה דאית ליה
הסא יחך אמת ח"י אל
או קושט אחריו ח"י לנין
דכתיב אית ליה בפרק הווא
החוס והכרי שחמנו מתקן
והוה כן בצינאה אחרימי
ועממא כיון עבר אלו נדון
למקן עממא מדי ונין ברת קרין כיה:
לוי נקט רש"י מחלל מעשר שני שיש
לו נקט כיון דכל מה דלפטר
למקן יחך וכן נראה לרבי
כיה מה חילול חוספ כחן כיון
אלא הפסח טלס עד למחלל
שם אלו כירי חוספ או לנטו
או לדמותו מה מן פסח ג'
דמחנות (ו') חכמים אומרין
עד שחולו ומפרש כירושלמי
עד שיפשו חולין וכן נראה
לרבי דאם כן ליתיה הא
לנטו ולדמותו מנא כשאר
כנתה בפרק תבואה ומדאי
ובית מקום דעיר שיערב
דמזן הולין הוה כמו שקבע
מקום ח"י ו' סברא לל
ועוד דמספח מדאי פ"ה
בפרק קמטי הו' לו חלטיס
אל טל כו' יקתני מה שא
עמד להפסיק בנתה
הוה כו' אל מדאי הו' כקבע
כה לנטו או לדמותו אפי'
שמשמע דקאי אמתא שנתה
לעיל כו' טל ודאי ויחסי
אלא אב אחרי ויחסי כה
יעקב (דמספחא) קתני עד
לנין אלא עמד להפסיק כו'
הנלן אחרין משפך רש"י
כו' הולך אחרין משפך עני
משמע כדאי דקאי משפך
אשלי עמד להפסיק וכן
כירוב מקום ח"י לפרש דהכי
קאמר (ו' הפסחים כו' הפסח